

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisorile nefrancate nu se
primesc.
Manuscrisurile nu se retrimit.
INSERATE
se primesc la Administrațiunea în
Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
în Viena: la M. Dukas Nachf.,
Nuz. Augensfeld & Emorio Les-
ner., Heinrich Schalek, A. Op-
peli Nachf., Anton Oppelk.
în Budapesta: la A. V. Gold-
berger, Ekstein Bernat, Iuliu
Leopold (VII Ezzsabet-körut).
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o se-
rie garmond pe o coloană 10
bani pentru o publicare. Pu-
blicării mai dese după tariful
și învoială. — **RECLAME** pe
pagina 3-a o serie 20 bani

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXVII.

„GAZETA“ iese în lumina
Abonamente pentru Austro-Ungari
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 8 cor.
N-rii de Duminică 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 fr. pe an.
Se primumără la toate ofi-
ciile poștale din țară și din
afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare,
Târgul Inului Nr. 30. etajiu
I.: Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dusul în casă: Pe un an
24 cor., pe șase luni 12 cor.,
pe trei luni 6 cor. — În esem-
pliar 10 bani. — Atâr abonam-
entele cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 199.

Brașov, Miercuri 8 (21) Septembrie.

1904.

Din cauza sfintei sârbători de mâne, Mier-
curi, Nasc. Preacuratei Maria, diarul nu va apăre
până Joi sêra.

Un „agitator“ german.

O scire din Berlin, ce și-a făcut
dilele aceste turneul său prin colô-
nele foilor germane și austro-ungare,
ne readuce în memorie campania,
ce au fost întreprins'o procurorii un-
guri în anii din urmă contra așa nu-
mitei agitațiunii germane în Ungaria
și Transilvania, și a agitațiunii, ce
pretindeau că se face prin colônele
diarelor din Germania.

Totdeauna i-a genat foarte mult
pe Ungurii dela cârmă criticele pis-
cătore și nefavorabile, ce se publi-
cau din când în când în foile ger-
mane mai independente, asupra ati-
tudinii său a politiceii maghiare față
cu naționalitățile.

Au fost și sunt răstăiați Ma-
ghiarii dela guvern ca și cei diu o-
poziție de câtră cercurile dirigitore
din Germania, cari, cu ajutorul pre-
sei influențată de ele, totdeauna au
lingușit pe guvernanti unguri, le au
ținut parte unde numai au putut și,
dēcă nu i-au putut aproba în ce pri-
vea procederea lor în cestiunea na-
ționalităților, au tăcut și nu i-au con-
turbat în acțiunea lor de maghia-
risare.

De sigur că lumea oficială și
oficioasă germană, având lipsă de
amiciția guvernelor maghiare pentru
a puté isbuti cu planurile ei politice,
și-a gândit: noi ne vedem deocam-
dată de interesele noastre cele mai
apropiate, ér încât pentru pasiunile
maghiare de asimilare și contopire
n'avem de ce să ne neliniștim, căci
de le-ar și succede a asimila încă
vr'o câteva decii de mii de Nemți și
Șvabi din Ungaria, tot nu vor face
nimic, căci maghiarismul violent
orî cât s'ar s'ercoli nu va puté re-
sista în cele din urmă torentului
celui mare și sdrobotor al germanis-
mului.

A rămas astfel totă sarcina de
a apăra pe Germanii din Ungaria în
contra desnaționalisării pe umerii
câtorva diare independente, mai ra-
dicale naționale, între cari și cele
ce representă vederile partidului
pangerman care este în continuă cre-
cere.

Cu toate acestea îi ustură pe gu-
vernanti dela Pesta și critica acestor
diare. Ei erau foarte infuriați în
contra corespondenților lor din Tran-
silvania și Ungaria. Unul din acestia
a fost și deputatul sas Korodi din
Brașov. Era sciut că el apăra cauza
națională a Germanilor din Ungaria
în foile germane și din cauza acesta
Korodi a trebuit să îndure cele
mai nesăbuite atacuri în dietă. Mai
departe, fiind considerat de mare agi-
tator, îi urmărit pe cale penală pen-
tru nise articole, apoi judecat și
aspru condamnat.

E sciut, că Korodi a cerut gra-
țiere care refusându-i-se, l'a îndem-
nat a se refugia în Germania. El a
mers la Berlin, și aici a isbutit a fi
numit dilele acestea profesor la un

gimnasiu real. Adevărat, că această
școlă e orășănescă și nu de stat, cu
tote astea numirea lui considerată
de publicul independent german ca
un fel de demonstrațiune în contra
sistemului, care l'a persecutat ca
„agitator“ german.

Faptul îmbrățișării lui Korodi
de câtră conaționalii săi din Berlin,
fiesce a făcut cea mai rea impre-
siană asupra cercurilor șoviniste din
Budapesta și pôte că acum vor dice
multî dintre cei-ce odinioară cereau
prin pressă „pedepsirea esemplară“
a acestui „agitator“, că pôte era mai
bine să l' trateze mai echitabil și
mai cu cruțare, căci scopul ca să
nu mai scrie în pressa germană și
așa nu și-l puteam ajunge.

Adevărat că, pentru ca să se
pôtă câștiga încrederea supușilor ger-
man ai statului nu era de ajuns nici
acesta, ci trebuia să se schimbe în-
treg sistemul de guvernare și să fie
curmată politica nebunescă de ma-
ghiarisare forțată, în contra căreia
scrie fostul deputat sas acum în una
din revistele de frunte prusiane, cri-
ticând, cum se va vedé din estrasul
de mai jos, proiectul de reformă șco-
lară a lui Berzeviczy.

Cu totă convența indirectă a
lumei oficiale germane, guvernul
unguresc n'are puterea de a impie-
deca ca opiniunea publică germană
să fie informată despre tendințele
ce le urmăresce politica sa față cu
naționalitățile și ca să și manifesteze
într'un fel său altul simpatii pen-
tru cauza Germanilor din Ungaria.

Brașov, 7 (20) Septembrie.

România și acțiunea Austro-
Ungariei în Balcani. Diarul „Petit Pa-
risien“ publică o depeșă, ce i-se adresază
din Budapesta și pe care o reproducem
cu reserva convenită. Éta acea depeșă:

„Am aflat din isvor diplomatic, că
regele Carol va sosi la Viena la 26 sau
27 Septembrie. Soveranul român va face
în dica so-irei sale o vizită împăratului
Francisc Iosif și imediat după aceea va
primi în audiență privată pe contele Go-
luchowski, ministrul afacerilor străine. —
Se crede, că și d-l Sturdza, președintele
de consiliu al României va veni cu această
ocasiune în capitala austriacă. — Consi-
derațiunile din ce în ce mai marcante,
pe cari împăratul și cabinetul din Viena
le arată României sunt dovezi, că sferile
dirigente din Bucuresci covădă mersu dru-
murile Austro-Ungariei. Cu drept cuvânt
se pôte cineva întreba, dēcă conferențele
ce vor urma la Viena, n'or fi având de
scop a asigura concursul României pentru
acțiunea izolată, ce o pregătesce cabin-
tul din Viena în Balcani? —

Convenția comercială cu Italia.
Oficiosul „Pol. Corr.“ anunță, că conven-
ția comercială între Austro-Ungaria și
Italia se va subscrie dilele viitoare de câ-
tră guverne. Convenția va contine două
grupuri de dispozițiuni: unul provisor și
altul definitiv. Dispozițiunile definitive vor
întra în vigore numai după ce vor de-
veni valabile convențiunile cu celelalte
state. Dispozițiunile provisorii vor intra în
vigore imediat.

Anglia și Buriî. Politica Angliei în
Africa de sud este considerată de poporul
bur ca având de scop subminarea și es-
terminarea lor încetul cu încetul, căci étă
ce se scrie într'unul din numerele mai re-
cente ale diarului „Der Transvaaler“:

„Poporul nostru este amenințat de
pericolul înspăimântător, de a fi nimicit
ca factor în Transvaal. Sărăcia ne aduce
cu încetul la decadentă și peire. Clasa
Buriilor sărăciți devine din di ce merge
tot mai mare. În curând vor ajunge mi
de Buri la o stare materială atât de mi-
seră, în cât urmările vor fi din cele mai
triste. Un bancrot general se resimte deja.
Bogătașii se atașază, pentru a-și salva a-
verile, tot mai mult capitalistilor străini,
separându-se și înstreinându-se tot mai
mult de poporațiunea săracă... Poporul
trebuie salvat din acest pericol cât mai în-
grabă. Trebuie s'o spunem franc: Guver-
nul nu este aplecat să întindă mână de
ajutor poporului, desi din considerațiuni
economice ale țării ar trebui s'o facă a-
costa. În schimb se acordă noilor colô-
niști toate comoditățile în detrimentul po-
porațiunii bure, care este de o sută de
ori mai capabilă și mai folositore țării.
Politica guvernului Milner urmăresce
peirea poporului bur, căci Buriî ajunși o-
dată lipsiți pământului, nu vor mai avé
nici o importanță politică și economică“.

Tratatul anglo-tibetan s'a înche-
iat la 7 Septembrie st. n., cu mare pompă.
În Potsia palatul lui Dalailama, s'au în-
trunit semnatarii, anume colonelul You-
ghusband, din partea Angliei; din partea
Tibetului, regentul și trei stareți ai celor
trei mânăstiri mari (Giung, Sera și Gaden),
ér din partea Chinei, suzerana Tibetului,
ambanul și în sfîșit un reprezentant al
poporațiunii mirene. Mai întâiu s'a cetit tex-
tul tibetan, apoi cel chinezesc și englezesc
și pe toate trei le-au iscălit. Englezii cer
respectarea tratatului de la 1890 cu pri-
vire la legăturile comerciale cu India și
ca Tibetul să rămăne în politica lui tradi-
țională față de alte țări. Englezii se îndă-
toresc a se ține aspru de tratat, dér cer
același lucru și de la Tibetani. Anglia se
îndătoresc a nu se atinge de loc de re-
ligia budhistă și să libereze pe cei prinși
în răboiul din armă. Singurul lucru nelini-
știtor e, că Dalailama e fugăr și că nu
va încuviința tratatul.

„Panmaghiarismul“.

D-l Lutz Korodi, cunoscutul pro-
fesor de la gimnasiul evanghelic din
Brașov și fost deputat în camera
ungară, care urmărit și condamnat
pentru nise articole publicate în
„Kronstädter Zeitung“, s'a refugiat
în Germania, — a fost numit dilele
acestea profesor la gimnasiul real
comunal din Berlin.

Sciorea acesta e comentată în
presa șovinistă maghiară în chip
ostil, numindu-se Korodi fugăr etc.,
dér tot din acel incident un diar
de frunte din Viena, „Wiener Allgemeine
Zeitung“ reproduce un articol al lui
Korodi publicat sub titlu de mai
sus în „Preussische Jahrbücher“ (fas-
cicolul din August). Articolul vor-
bescce despre noul proiect de lege
al lui Berzeviczy și are următorul
conținut:

„Sunt multe simptome, — dice Ko-
rodi, — cari ne fac a crede, că desbaterea
acestui proiect de lege va potenta din
cale afară și va duce în toate straturile
poporațiunii nemaghiare aflătoare, în majo-
ritate covârșitoare, exasperațiunea împotriva
panmaghiarismului, decretat de trei de-
cenii și mai bine sa principiu suprem de
guvernament, ér poziția Maghiarilor, în
oposiție cu ținta urmărită cu atâta vehe-
mentă, o va primejdui grav.

Maghiarii, firesce, se lasă amăgiți
asupra opiniiei din țără prin o pressă de
o superficialitate fără păreche, săracă în
gândiri și lipsită de conștientă. Noi însă
cari cunoșcem din contact nemijlocit sen-
timentele poporului, pe cari jurnalistic
ungur din capitală nu le cunoșce, ér func-
ționarul cu atât mai puțin, cu cât este
mai sus pus, noi vedem esact, că acesta
peștru maghiari cu singuranță letală duce
la un trist sfîșit, și sunt chiar și printre
Maghiari singuratici, cari formându-și ju-
decata din intuițiune proprie, cum e bē-
trânul și cinstitul Mocsary, au conșcienta-
clară despre nonsensul politiceii ultra-na-
ționale, ce o urmăresc Maghiarii.

Este cu toate acestea semnificativ, că
tocmai un kogunist pronunțat, cum e
Mocsary, se îngrozescce de această politică.
El trebuie, firesce, să și dică, că dēcă e
vorba să se realizeze idealul său, Ungaria
independentă, și dēcă e vorba să nu fie
numai o aparatiie cu totul efemeră, o
bună înțelegere între Maghiari și Nema-
ghiarii va trebui să fie condițiunea indis-
pensabilă a unui stat independent. Ba
chiar și amicii teoriei de asimilare — dēcă
e cu puțință ca un popor de 7—8 mi-
liône să înghită naționalitescce alte 11—12
milione — ar trebui să combată în prima
linie măsurile cuprinse în acest proiect
de lege, de vreme ce însercările atât de
drastice și violente, vor trebui să deschidă
ochii chiar și celor mai indiferenți!

Ingerența statului — étă devisa pro-
iectului! Esact ar trebui să fie: Ingerența
statului polițienesc! Și ore își va ajunge
ținta? La această întrebare răspunde sta-
tistica oficială maghiară, după care dintre
Nemaghiarii din țără numai 1,433,213 per-
sone știu ungresce, și peste 9 milioane
de Nemaghiari nu știu ungresce. Acesta
va să dică aproape jumătate din întreaga
poporațiune.

Și ce va să dică în sfîșit „a ști un-
gresce“? Poile maghiare povesteau cu
înduioșare cu ocaziunea recensământului
(1901) căți au mărturisit, că limba lor
maternă le este cea maghiară, desi „nu
puteau să bălbaescce decât câte va cuvinte“
(„Budapesti Hirlap“). Dēcă atâta cunos-
cintă este suficientă să facă pe cineva
Maghiar, ore cum trebuie că au fost cunos-
cintele maghiare ale multora, cari (spre
a face o bucurie gratuită comisariului de
recensământ) declarau că „știu ungresce“?

S'a cheltuit multă energie și până
acuma pentru a face din limba maghiară
o limbă a contactului în Ungaria. Nici cu
legea acesta școlară însă nu se va face
nimica. Cu deosebire însă ea nu va fi în
stare a prăsi sentimente maghiare. Dór
cei mai mulți dintre conducătorii Româ-
nilor, cari au sciut să exercite o in-
fluență covârșitoare asupra conaționalilor
lor, — au ieșit din școlile maghiare! Am
aflat'o acesta din conversație personală cu
câți-va. „În acele școli ni-au împlântat
mai adănc iubirea pentru poporul nostru“.

„diceau ei, „tocmai fiind-că ne batjocuriau acolo ni-au injectat repugnanța împotriva panmaghiarismului, tocmai fiind-că ni-se prezenta în fie-care oră cu pretențiile cele mai exagerate, ca singur stăpânitor.“

Germanii, adevărat, sunt mai curând espuși de a-și perde naționalitatea, și ajunși în oraș ori se maghiarisează, ori se pierd în alt popor. Excepție fac țeranii, cărora în viață li-se șterge spoiala maghiară. Slavă Domnului însă, Germanii din Ungaria sunt în mare parte țeranii, așa că această lege va reduce numai nivelul cultural al Germanilor, însă nu-i va putea maghiarisa.

În Ungaria, încheie Korodi, actualmente este cu desăvârșire imposibil a vorbi prin presa germană de-acolo un cuvânt sincer și deschis. Țer decă un Nemaghiar din Ungaria cu subscrierea numelui său ar face vre-o critică în presa din străinătate, ar ajunge pe mâinile curților cu jurați. În cas, când nu s'ar iscăli, atunci biroul oficios de presă l'ar da-gata ca „calomniator“.

Fiind-că eu am avantajul de a trăi într'un stat, care nu este supus dispozițiilor curților ungurești, mi-am ținut de datorie a pune libertatea aceluia mea în serviciul germanismului amenințat din patria mea și în serviciul patriei mele. În Ungaria sunt foarte susceptibili față cu opinia publică europeană, Țer această opinie nu era lămurită până acum asupra importanței „reformei“ școlilor primare, cea mai radicală din toate legile de naționalități, ce s'au adus de la 1867 încôce.

Prin espunerea ceva mai pe larg a obiectului, sper că voi contribui, ca acea opinie publică și cu deosebire cea germană, pentru Maghiari atât de importantă, să se pronunțe liber asupra proiectului, încă înainte de a deveni lege.

Cine știe, pôte să se întorcă în Ungaria la sentimente mai bune, în ultima oră. Speranțe exagerate, firesc, nu putem avea; de vreme ce actualmente parlamentarismul ungar n'are ceva mai urgent de făcut, decât să acorde „concesiuni“ partidului dominant koșutist. Acest partid ține și răstornă miniștri preșidenți, el dictează în parlament, el negociază — prin mijlocirea guvernului — cu casa domnitoare, el guvernează. Și decă o forță mai mare nu-i va înfrânge la timp puterea, tot acest partid va arăta drumul cel mai scurt spre catastrofă.

Raportul comitetului central al „Asociațiunii“.

(Urmare.)

Membrii „Asociațiunii“. Numărul membrilor „Asociațiunii“ — continuă raportul — de 10 ani încôce presintă o continuă și îmbucurătoare creștere. Pe când de la 1861 până la 1894 numărul lor se mișca în mod cu totul nesigur între 400 și 600 de la 1894 încôce ia un caracter constant și progresiv. La 1894 erau membri în total 647, la 1898 erau 1360, la 1901 erau 1506, Țer la 1903 erau 1563.

Cu toate aceste — dice raportul — numărul membrilor „Asociațiunii“ până astăzi numai multămător nu pôte fi numit, și în comparație cu forțele numerice economice și intelectuale ale poporului nostru lasă încă foarte mult de dorit.

În această privință vriednicul cassar al despărțământului Șimleu a publicat de curând un tablou interesant, dăr puțin măgulitor pentru societatea noastră cultă, care merită o apreciere ca atât mai serioasă, pentru-că formeză o notă caracteristică a stărilor în majoritatea despărțământelor noastre și arată, că avem încă foarte mult de făcut în scopul dezvoltării interesului și abnegațiunii societății noastre culte pentru înaintarea culturală a poporului nostru și în deosebi pentru scopurile mari și frumoase ce le urmăresce „Asociațiunea“.

Față cu pretențiile mari ce se formulază în general în privința problemelor și activității „Asociațiunii“, se impune societății noastre și datorința de a-i da mijloacele trebuincioase pentru o lucrare mai intensivă, cu atât mai mult, pentru-că în lipsa de fonduri disponibile, de prezent „Asociațiunea“ pentru acoperirea bugetului său, este avisată mai ales numai la cotisațiunile membrilor.

Între asemenea împrejurări credem, că cea mai veche și cea mai importantă Asociațiune culturală română din țară e în drept a reclama concursul tuturor acestora, cari aparțin astăzi societății noastre culte și al căror număr este neasemănat mai mare de cât numărul neînsemnat al membrilor „Asociațiunii“. În deosebi vor trebui căutate mijloace corăspundătoare pentru combaterea inconvenientului, că an de an, peste 300 de membrii, cu toate, că primesc organul „Asociațiunii“, nu-și achită cotisațiunile nici după un respiriu de 15 luni, și astfel comitetul central se vede silit a-i șterge din registrul membrilor.

Despărțământele. Despărțământele „Asociațiunii“ nu un rol de extremă importanță în viața acesteia. Puse în contact nemijlocit cu organele conducătoare ale instituțiunii noastre, și cu mediul asupra căreia acesta ar avea să influențeze, efectele și rezultatele lucrării „Asociațiunii“ sunt condiționate în cea mai mare parte de la zelul și priceperea cu care despărțământele își îndeplinesc rolul lor intermediar.

Nu începe îndoială, că în timpul din urmă am făcut progrese însemnate și în această privință. În anul 1903 dintre 46 despărțământele organizate au lucrat 40.

Cu toate aceste numai o parte a despărțământelor, în frunte cu cele din Brașov și Timișoara, cari an de an sevăresc o lucrare tot mai intensivă și rodnică, și pot fi numite cu drept cuvânt despărțământele-model, — a știut să se conformeze problemelor importante ce le-au fost încredințate, Țer în multe alte părți, și între aceste și în centre mai mari cu populațiune românească mare, cultă și bine situată (s. ex. în desp. Lugosi, Caransebeș, Orăștie, Brad, Deși, etc.) despărțământele au desvoltat o activitate mai puțin multumitoare.

În anul din urmă au ținut **adunări cercuale** despărțământele: Abruđ-Câmpeni, Alba-Iulia, Beiuș, Bistrița, Blăși, Boeș, Brad, Brașov, Cluși, Cohalm, Deva, Dobra, Făgăraș, Hațeg, Hida-Huedin, Lipova Ludoș, Mediaș, Mercurea, Mociu, Năsăud, Orade, Oravița, Oșorhei, Panciova, Răghiu, Sebeș, Seliște, Sibiu, Sighișoara Șimleu, S. Miclăuș, Timișoara, Torac, Treiscaune, Turda, Vêrșeș și Zărneș. În total 38.

În 2 despărțământele (Orăștie și Sătmăr) a funcționat numai comitetul cercual Țer din 6 despărțământele (Agnita, Brad, Caransebeș, Deși, D. S. Mărtin și Lugosi) nu a intrat nici un act la comitetul central.

Despre lucrarea săvârșită în anul trecut de despărțământele active, putem raporta, că în 22 despărțământele s'au ținut în total 40 prelegeri populare, în cea mai mare parte cu ocaziunea adunărilor cercuale.

Raportul dă aici o consemnare a titulelor și autorilor **prelegerilor populare** (40) ce s'au ținut. Apoi continuă:

Observăm la acest loc, că prelegerile ținute în despărț. Brașov, au fost ilustrate cu ajutorul *Skioptikon*-ului cumpărat la inițiativa secțiunii științifice a „Asociațiunii“, și că probele făcute cu aparatul de proiecțiune, au dat în toate privințele rezultatele cele mai multumitoare. Convins, că asemenea prelegeri vor putea contribui foarte mult la popularizarea științelor și la lățirea cunoștințelor folositoare în sinul poporului nostru, comitetul central în urma cererii ședinței plene a secțiunilor științifice literare, a provădut în bugetul anului viitor o nouă dotațiune pentru cumpărarea de aparate de proiecțiune și de diapozitive, ca în viitor să se pôta ține astfel de prelegeri și în alte despărțământele.

De remarcat mai este și seria prelegerilor ținute în despărțământul Sibiu, cari după terminarea Casei naționale se vor putea continua cu mai multă înlesnire și sperăm, că vor putea contribui mult la aceea, că noul muzeu și aședământele împreunate cu el, să devină un adevărat focal cultural pentru poporul nostru.

(Va urma)

Răboiul ruso-japoneș.

Sciri autentice de pe câmpul de răboi n'au sosit în decursul zilei de ieri și azi.

O telegramă ce o primesc din Mukden agenția „Reuter“ spune, că acolo se așteaptă în curând reluarea luptelor. Se dice că Japoneseii ar înainta spre răsărit, după-ce trupele lor s'au recules în urma luptelor dela Liaoyang.

— Mareșalul *Oyama* a raportat la Tokio, că patrulele cavaleriei rusești au ca basă de operațiune Handlinpau, Pansiadzu și Pandsiapau. Rușii ocupă o linie de front de 12 chilom. spre Yintang. Cavaleria lor pôrtă acum altă uniformă, cenușiu-închisă.

— După un raport al generalului *Sacharow*, în zilele de 16 și 17 Septembrie nu s'a produs nici o ciocnire pe întregul front al armatei.

— Mareșalul *Oyama* a raportat la Tokio, că generalul *Oku* ar fi făcut la Liaoyang 13 prizonieri (!) ruși și a pus mâna pe o pradă însemnată de răboi: 30 cai, 2000 pusei, 120 furgone, 5000 obuze și un mare număr de cartușe. Generalii *Kuroki* și *Nodzu* n'au făcut nici un prizonier, dăr *Kuroki* a găsit 40 cai, 800 pusei, 300 obuze și numeroase cartușe. Și *Nodzu* încă ar fi pus mâna pe pusei, obuze, cartușe și proviziuni.

Nici un tun rusec n'a cădut însă în mâinile Japoneseilor. E semnificativ, că *Oyama* nu face absolut amintire despre pierderile în omeni, ce le-au avut Rușii în cele 10 zile de luptă.

— **Asupra situațiunii la Port-Arthur** se anunță următoarele:

O scrisore primită de un diar daneș de la Port-Arthur cu data de 16 August declară de mincinoase toate scirile din sorginte englesă asupra situațiunii de acolo. Autorul scrisorei spune, că Port-Arthur nu s'ar fi putut ține, decât Japoneseii încă de acum trei luni ar fi ataeat țilnic fortăreța și ar fi dispus de cel puțin 100,000 omeni. În prezent Japoneseii trebuie să reducă fortăreța prin fâme, ceea ce nu se va putea mai curând de o jumătate de an, de ôrece proviziunile sunt în abundență. Garnisóna rusească consta în acel timp din 34,000 omeni și 3000 lucrători, cari lucrăză la reparațiunea vaselor rusești. La începutul lui Octomvrie (?) se așteaptă sosirea unei noue flote rusești.

— Agenția „Reuter“ din Londra anunță cu data de 19 Septembrie, că armata de asediare japonească face sfârșit uriașe, pentru a bombarda Port-Arthur.

— Generalissimul *Kuropatkin* s'ar fi adresat generalului *Stössel*, ericul apărător al cetății o depeșă, în care îl încurajăză să apere cetatea până la finea anului, căci atunci îi va trimite ajutoare (?)

— „Times“ primesc din Cifu o telegramă în care se anunță, că alaltăeri noapte Japoneseii au bombardat în mod violent Port-Arthur. Un deposit de munițiuni de pe muntele de Aur a sărit în aer, fiind aprins de o granată japonească.

SCIRILE DILEI.

— 7 (20) Septembrie.

Adunarea generală a „Asociațiunii“, ce se va ține în zilele de 21 și 22 Septembrie în Timișoara, va fi condusă de d-l Dr. *Liviu Lemenyi*, deôce-ce Prea Cuvioșia Sa d-l archimandrit și vicariu Dr. *Ilarion Pușcariu* n'a putut primi această însărcinare a comitetului central.

La gimnasiul gr. or. român din Brașov s'au înscriși până ieri cu totul 504 elevi, cari se repartizează pe clase în următorul mod: Cl. VIII gimn. 30 elevi, în cl. VII 30, în cl. VI 31, în cl. V 34, în cl. IV 37, în cl. III 39, II 48 și în cl. I 55 elevi, cu 4 elevi mai puțin decât anul trecut. De la alte institute au venit 30 elevi, dintre cari 26 s'au în-cris în gimn. superior.

Principele Herbert de Bismarck, fiul cancelarului de fer, a murit Duminecă dimineața la ôrele 10 jum. Principele Herbert de Bismarck, care perduse deja în ultimele zile cunoștința, a murit după o scurtă agonie, fără a și fi revenit în simțiri. În momentul morții se va face mâne în 21 Septembrie st. n. Numeroase condolețe au sosit deja familiei, printre cari a împăratului *Wilhelm* și a regelui Angliei.

Defunctul a jucat mare rol în viața politică a Prusiei, a fost secretar în ministeriul de externe, Țer în anul 1888 a fost chemat în fruntea ministeriului prusian. În anul 1890 s'a retras de-odată cu părintele său din funcțiunea, pe care o apase, ocupându-se exclusiv cu adminis-

trarea moșiei părintesci Schönhausen. În anul 1892 s'a căsătorit cu contesa *Margarita Hoyos*, *Herbert de Bismarck* mōre în etate de 54 ani.

Din Cernăuți ni-se scrie: În urma numirii noului mareșal al țării în persoana d-lui baron *George Vassilco*, d-l lăncu *Lupul*, fostul mareșal al țării a predat agendele comitetului țării, luându-și rămas bun de la membrii și funcționarii comitetului țării. În numele comitetului țării a răspuns d-lui *Lupul* membrul comitetului Dr. *Smal-Storki*, relevând activitatea prielnică a fostului mareșal pentru țară, care s'a distins în tot-déuna prin obiectivitatea și afabilitatea sa față de toți, cu cari a stat în contact. În semn de stimă și amintire s'a decis procurarea portretului d-lui *Lupul*, care va fi aședat în sala ședințelor.

Vaporașul oferit principelui Carol. În basiniul docurilor din Galați a fost lansat Joi vaporașul în miniatură, care urmăză a fi făcut cadou A. S. regale principelui Carol. La experiența de lansare pe apă a vasului-miniatură au asistat pe bordul crucișătorului „*Elisabeta*“, d-nii: comandor *Eustațiu Sebastian*, directorul arsenalului marinei militare, comandor *Neculai Barbieri*, comandantul diviziunii de Dunăre cum și mare parte din ofițerii statului major al marinei. Vaporașul miniatură a fost pus în mișcare prin ajutorul velelor. Acest vaporaș a fost lansat pe apă, numai pentru a se constata decă armamentul nu e superior pescăjului de care dispune vasul.

Inaugurarea anului școlar la universitatea din Cluși s'a făcut Duminecă. Rectorul *Apáthy* a cetit darea de semă asupra anului trecut. S'au promovat cu totul 718 doctori, între cari peste 600 (!) la facultatea juridică, de dou-ôri atâția, câți au promovat la Budapesta. După *Apáthy* și-a ținut conferința inaugurală noul rector *Kiss Mór*, având ca temă reforma instrucțiunii juridice.

Cununie. D-l inginer *Conrad Scheller* și d-șora *Elena Roșu* s'au celebrat cununia Duminecă la 5 Sept. în Predeal. — D-l Dr. *George Wilt*, inspector școlar din *Nyiregyhaza* și d-șora *Victoria Francu*, apoi d-l *Iosif Boteanu* profesor, *Deva*, și d-șora *Florica Francu* își vor serba cununia la 24 Sept. n. în Deva.

Presentarea noului director al Conservatorului din București. Eri dimineața la ôrele 8 a avut loc la conservator de muzică și declamație (București) o solemnitate de deschidere. La această solemnitate a asistat d-l *Spiru Haret*, ministrul cultelor și instrucțiunii publice și d-l *Gh. Adamescu*, secretar general; d-l ministru a prezentat pe d-l *D. Popovici* noul director al conservatorului profesorilor acestei școli. Într-o scurtă, dăr călduroasă cuvântare d-sa a arătat, ce însemnătate mare are o asemenea școlă fiind atelierul, în care se făuresc și se desăvârșesc talentele, pregătindu-le pentru lupta națională. D-sa recunoșce, că de multe lipsuri suferă conservatorul și de aceea a învoit noului director să propue ori-ce reforme, promițându-i tot concursul și totă înlesnirea posibilă. În sesiunea viitoare a corpurilor legiuitoare d-sa va prezenta chiar un proiect de reorganizarea conservatoarelor din țară.

D-l *Popovici* a răspuns, multumind d-lui ministru și promițându-i, că cu concursul valoroșilor săi colegi, speră să mulțumescă așteptările acestora, cari i-au oferit acest post, fără să-l ceară. D-sa știe ce răspundere mare și-a asumat, dăr încredător în promisiunile d-lui *Haret*, va pași cu încredere pe calea pe care a pornit. Va lucra cu dragoste pentru această școlă mai ales, că de aci a primit cele dintău noțiuni musicale.

Moștenire de 60 milioane. *G. Fomul* din comitatul *Bichisulu*, care în anii 1848/49 a fost colonel auditor, a emigrat în America, unde cumpărându-și pământ și făcând diferite antreprize, s'a îmbogățit. În răboiul sud-american a luat parte ca general, Țer după aceea a fost trimis la *Petersburg* în calitate de consul al statei unite. El a murit subit la 1882 și autoritățile americane de atunci tot caută după moștenitori, căci după *Pomut* a rămas o avere de 60 milioane corone. Deputatul *Barabás* mergând acum în America s'a interesat de moștenire și a scris lui *Fr. Lököshazy*, servitor la tribunalul din *Oradea*, nepot de soră al lui *Pomut*, că afacerea e pe cale a se descurea. Pe lângă numitul servitor mai sunt și alte rude, cari se vor împărtași de moștenire. *Pomut*, după cum îl arată numele, trebuie să fie de origine Român.

Zăpadă. Abia am scăpat de lunga caniculă și Țer că temperatura s'a schim-

bat de-odată așa de mult, încât pare, că am fi în Decembrie. O ploie rece cade de câte-va zile și pe culmile munților se ved straturi de zăpadă. Pe munții Cristianului (apropo de Brașov) a nins ca în toiu! er-nic, asemenea pe munții Sibiului, Făgă-rașului, Bărgăului, Hațegului, — ne mai vorbind, firesce, de culmile de munți din apropierea Brașovului. Acest joc capricios al naturii credem, că n'are să fie stator-nic și că după zilele aceste ernalice are să urmeze erăși zile frumoase de toamnă, cu cari ne-am obișnuit mai ales noi brașovenii.

Desertori ruși. În urma mobilizării corpului de armată rusesc din Basarabia, numeroși desertori au trecut Prutul venind la Iași. Mulți din ei au fost arestați de poliția din Iași, unde sunt ținuți în arest preventiv, până la estradarea lor autorităților rusești.

Mobile în motive românești. Școlile de lemnărit din Câmpulung (Bucovina) — serie „Desteptarea” — îi revine meritul de a fi reinviat acest soi de mobile ținute în stil românesc, care de un timp încocoș și-a făcut intrare în cele mai elegante saloane. Executarea elegantă a obiectelor sculptate în plan și coloritul motivelor ținute în colorii naționale, le face așa atrăgătoare, încât ochiul privitorului deja în primul moment este câștigat. Ați aceste mobile făcute după modelele celor puține aflate încă în casele românești din munți, împodobesc palatele patricianilor vieții sociale din țară și străinătate. Așa între cei ce au comandat ast-fel de mobile înșirăm pe domni respective d-nele: Dr. I. cav. de Flondor, Catinca de Grigorcea, Legațiunea germană din Bucu-resci, Dr. Teofil Lupul, Dr. E. Criclevici, prof. S. Fl. Marian, Dr. C. Georgian, adj. Muntean, cons. gov. H. cav. de Philipo-wicz, cons. Dr. Laharnar, majorul conte Merenzi în Leov, Conte Harrach în Viena, cons. de poșta A. Schiffner în Liov, Dr. H. Baczewski, Liov și un ministru din România și alții. Numele mai sus amintite arată elocvent cât de căutate au devenit mobilele lucrate în strămoșescul nostru stil. Ne-am informat la fața locului și am aflat toate acestea și am rămas uimiți de cele ce iasă din mâna băeților noștri. O garnitură întregă românească constă din: 1 masă, 1 canapea (scaun lung românesc cu spătar), 2 fotole (scaune mai scurte cu spătar), 2 taburete. De present ele se lucrează în atelierul d-lui Vasile Buliga, un absolvent al acestei școle, care life-răză 1 garnitură pentru prețul de 66 fl., preț care în comparațiune cu obiectele, este neînsemnat.

Vagone automotore pe linia Va-lea Someșului. Direcțiunea căilor ferate de pe Valea Someșului a luat hotărârea ca de la primăvară să introducă vagone automotore pentru circulația de persoane.

Răscole țărănești în România. Mai multe diare din România înregistrează scrii alarmante cu privire la o răscolă a țărănilor din mai multe comune ale distric-telor Vaslui și Roman. Țăranii ațiați de un anumit G. Butmann (?) proprietarul revistei „Prietenul Poporului”, ar pretinde împărțirea moșilor, cari li-au fost dăruite de Ștefan-cel-Mare. În urma acestei miș-cări, care amenință să ia întinderi mari, s'a consignat miliția din aceste două ju-dete, er la fața locului au plecat prefectii județului însoțiți de procurori, ca să facă cercetări. Până acuma a fost arestat G. Butmann și vre-o 20 țărani. Ciocniri nu s'au întimplat.

Agent de losuri arestat. În Bucu-resci s'a făcut alaltă-eri perchișia la Evreul Gutmann din str. Ecaterina 13, și s'au găsit la el o cantitate enormă de losuri ungurești. Gutmann a fost arestat.

Exregina Natalia în Iași. Sâmbătă seara au sosit cu trenul de la Bucuresci două dame distinse însoțite de doi domni la Iași, plecând imediat cu trăsura de la gară la moșia Stanca, proprietatea d-lui Dumitru Greceanu, o rudenie îndepărtată a exreginei Natalia. Diarele din Iași sunt informate, că între oșpeții sosiți s'ar afla și exregina Natalia.

Sciri mărunte. Din Arad se tele-grafiază, că er a deraliat trenul personal la stațiunea Nemetság. Doi omeni din personalul trenului au fost grav răniți, er opt cățori au primit leziuni mai ușore. Între răniți se află și un fiu al generalu lui Burdea.

— În Budapesta s'a ținut er un mare meeting de protestare a lucrătorilor contra scumpetei, care e cauza multelor greve.

— În comuna Șugag a ars alaltă-eri o casă. Proprietara casei, voidnd să sal-

veze ceva din casă, și-a găsit mórtea în flacări.

— Pentru ocuparea postului de paroch al comunității evanghelice din Bucuresci sunt luați în vedere preoții ev. ardeleni M. Scheiner și R. Honigberger, cari sunt chemați la Bucuresci, ca să predice.

— În mai multe orașe ale Italiei a izbucnit o *grevă generală* a lucrătorilor. Ast-fel în orașele Roma, Milano, Venetia, Ancona și Terni.

Reclamă odiosă.

Nu scim la câte se va pricepe ex-comptabilul bisericei Sf. Nicolae, A. Vlaicu, dér la una se pricepe de minuna: a face reclamă pentru sine. Cei dela Sf. Nicolae nici nu sciu, ce sculă de om au avut în acest contabil-artist.

Ca să se convingă despre acesta, n'au decât să cetesăo lungă întimpinare, ce-o publică A. Vlaicu în colónele „Tele-grafului Român” și a noiei „Tribune” din Arad la adresa fóiei nóstre.

Mai zilele trecute publicasem un co-municat oficios al comitetului parochial dela sf. Nicolae, în care se arată cu date positive, scóse din cărțile bisericei, starea adevărată de lucruri în ce privesce admi-nistrația în regie a moșiei „Sudiții”, pe care o posedă biserica sf. Nicolae în Ro-mânia. Datele cuprinse în acest comuni-cat au fost dat de minciună afirmările, cu cari fostul contabil al bisericei, A. Vlaicu, debutase nu de mult în foile amintite.

Diarul nostru asemănând cifrele aduse de A. Vlaicu, spre a lua în apărare ges-tiunea vechiului comitet și purtarea con-tabilității din parte-i, cu cifrele din comu-nicatul comitetului parochial, a constatat deosebirea cea mare în defavorul afirmă-rilor fostului contabil.

Era clar, că după constatările oficiale ale comitetului parochial, noi nu mai puteam intra în vorbă cu particularul A. Vlaicu, nici atunci când am fi avut cele mai bune păreri despre activitatea sa în si-nul vechiului comitet parochial. Căci, cum am mai declarat, „Gazeta” nu putea să discute asupra socotelilor vechiului și noului comitet.

Dacă totuși am tras acea paralelă între cifrele prezentate de A. Vlaicu și cele cuprinse în comunicatul comitetului parochial, am făcut-o mai ales pentru-ca cetitorii să scie, ce valoare să atribue afirmărilor fostului contabil al bisericei, precum și imputărilor necalificabile și ofen-sătoare, cu care el a debutat față de dia-rul nostru.

Deși din parte-ne n'am afirmat și n'am putut afirma nimic în ceea-ce pri-vesce administrația moșiei „Sudiții” și socotelile ei, ci ne-am răzimat numai și numai pe datele oficiale ale comitetului, totuși A. Vlaicu polemiză pe 7 colóne lungi cu „Gazeta” și tot numai cu „Gazeta” asupra bilanțelor administratorului numitei moșii etc. El le sucesce și rėsu-cesce, ia diferite pose, afirmă și „constată” cu o îndrăsnelă de se duce vestea și po-vestea, căci, vedeți bine, e la largul lui marele contabil, fiindcă n'are de a mai face cu paginile și pozițiile din cărțile de con-tabilitate, ce le-a fost lăsat mai mult în *bianco*, ci se luptă numai cu recapitula-țiunea și observările finale făcute de „Gazetă”.

Admirăm virtuositatea excontabilului în a critica și rectifică bilanțuri de-a roș-tul și pentru usul Delfinului. Ne pare rău numai, că n'avem pe nimeni la redacție, care să fi trecut prin școlă acestui artist, ca să pótă pătrunde rostul „genialelor” co-mpozițiuni de cifre și socotelii, cu cari puse în uimire pe cetitorii amintitelor foi.

Dacă A. Vlaicu crede, că póte să pórte acum cu „Gazeta” un duel pentru socotelile ce nu le-a ținut în rėnduială când a fost contabil bisericesc, atunci se află în mare rėtăcire. Nu cu „Gazeta” are să-și tragă sėma, ci cu sinodul și cu co-mitetul parochial.

De ce nu s'a ținut A. Vlaicu de es-trasul din socotelii, semnat de biroul comi-tetului parochial? De ce polemiză cu „Gazeta” asupra unor lucruri, de cari in-

dulgenții cetitori ai „Tel. Român” și ai fóiei din Arad nici ideiă nu au?

Aceste foi să fi reprodus cel puțin tot ce s'a publicat în „Gazetă” în afacerea acesta. Dér așa cui *prodest*? Ce scop au avut de a-și umplé colónele cu vorbăria presărată cu cifre necontrolate, a lui Vlaicu? Vor să-i salveze reputația de con-tabil? Atunci îndemne pe mai marii de la archidiecesă, să trimetă aici un juriu de cei mai buni specialiști de contabilitate, ce-i au, și să-l scótă — decă pot — pe A. Vlaicu învingător. Altfel nu înțelegem, de ce-i dau ocașiune, fără să aibă vr'o îndatorire, ca să opăcescă publicul romă-nesc și pe parochienii brașoveni, cu vor-băria sa fără de nici un rost.

Noi scim una și bună. În cestiu-ni de socotelii nu pot avé loc nici simpatii, nici antipatii, nici considerațiuni pentru comitete trecute și presente, or pentru reputațiunea contabililor lor, ci aici trebuie să vorbescă numai cifrele reci și esacte, fie apoi rezultatul favorabil, or nefavorabil pentru Stan sėu Bran.

Președintele Statelor-Unite.

Peste puține săptămâni, în 4 Nov. a. c. se face în America alegerea noului preșident al Statelor-Unite. În vederea acestei alegeri, care ține deja de luni de zile poporul american în agitație febrilă, credem de interes a da unele detalii pré puțin cunoscute cu privire la drepturile și datorințele capului acestor state pu-ternice.

Președintele este comandantul suprem al armatei și al flotei americane, el nu-mesce cu consimțirea majorității Senatu-lui ambasadorii, consulii, judecătorii tribu-nalului suprem și pe toți funcționarii înalți ai Uniunii; el încheie cu consimțé-mentul unei majorități de 2/3 a Senatu-lui tratatele cu puterile străine și el pri-mesce în audiență reprezentanții puterilor. Densul este în drept a-și spune „veto”-ul sėu față cu o lege, ce s'a votat de congres și a o retrimite în timp de 10 zile congresului. Legea acesta póte să ajungă la drept de valoare numai în ca-sul, când ea va fi din nou votată atât de Senat, cât și de camera reprezentativă cu o majoritate de 2/3. Președintele are drep-tul de a convoca camerele în ședințe es-tra-ordinare și e dator a trimite ambelor camere din când în când mesagii, în cari espune situațiunea țării și în cari pro-pune mėsuri noué.

Cât de mare ar fi puterea unui pre-sident, totuși s'au luat mėsurile necesare de precauțiune, ca președintele să nu facă abus de drepturile sale. Fără de spriginul senatului sėu cel puțin al majorității se-natului, nu póte să facă nimica. Există chiar o lege, pe basa căreia președintele póte fi tras în cercetare și destituit pen-tru abuzuri, trădare de patrie etc. În ca-sul acesta președintele trebuie să apară înainte tribunalului suprem justițiar, ca-re-l póte destitui. De dreptul acesta s'a făcut însă până acuma numai o singură dată us față de președintele Andrew Jo-hnson. Dér și acesta a fost achitat.

Totuși are un preșident o mare putere, care îi dá posibilitatea a scóte din funcțiune atâtea mii de funcționari și a pune pedeci mari votării unor legi, ce nu-i convin. Un exemplu în privința acesta ne-a dat președintele Cleveland, care a făcut în mai mult de 300 casuri us de dreptul sėu de „veto”, și numai în 2 ca-suri congresul a trecut peste veto-ul pre-sidentului Cleveland. În cas de răboi devine așa dicénd dictatorul în stat în urma dreptului, ce-l are ca suprem be-liduce.

Bibliografie.

„Istoria universală pentru clasele superioare ale școlilor medii”, de Ioan Petrovič, profesor gimnasial. Volumul I. Evul vechi. Editura librăriei Ciurcu Brașov. Prețul 2 coróne. După cât suntem informați, în conferența profesorală a gim-nasului din Brașov i-s'a făcut o recenziune elogiósă.

NECROLOG. Subscriși cu inima în-frântă de durere anunță mórtea scumpei și neuitatei soție, fică, soră și nepótă **Val-eria Dr. Tătar n. Buda** întimplată în 17 Septembrie a. c. în etate de 22 ani în Seini, după un morb lung și grav, supor-tat cu adevărată răbdare creștinéscă. Scum-pele osėminte ale neuitatei și prea dră-gălașei adormite se vor astruca în 19 Sep-temvrie la 2 ore p. m. în cimitierul bise-ricii gr. cat. din loc și sf. liturghie pen-tru repausul sufletului scumpei decedate se va celebra în 20 Septembrie la 8 ore dimi-néța în biserica parochială din Seini. Seini în 17 Septembrie 1904. Fie-i țérina ușoră și memoria în veoi neuitată! Dr. Ioan Tătar soț, vėd. Regina Buda n. Pop mamă, Domnica Butean bunică, vėd. Cor-nelia Tătar n. Zoicaș ca sócră, Ioan Pop, protopop bunic.

ULTIME SCIRI.

Londra, 19 Septembrie. „Daily Express”, primesce din Mukden sci-rea, că *Kuropatkin* s'ar fi angajat în-tr'o luptă viuă cu Japonésii la Muk-den. Frontul Japonésilor e lung de 40 cħm., avėnd la drėpta pe *Kuroki* în centru *Oku* și la stānga pe *Nodzu* Se svonesce, că *Kuropatkin* primesce necontenit ajutóre din Charbiu, ceca ce lasă a se bănu, că el va des-volta o mare rezistență, decă nu se va retrage mai înainte spre Tienlin, după cum e în planul lui. Ariergarda ruséscă s'a ciocnit deja cu avant-posturile japoneze.

Mukden, 20 Septembrie. Gene-ralul Veliciko organiză lucrări grandioase de apărare. Tustrele ar-matele japoneze înainteză spre Muk-den.

Diverse.

Prezență de spirit. Ducele de Wel-lington, renumitul general engles, ședea într'o di la masa de scris, ocupat cu aran-jarea unor hărții. De odată se deschide repede ușa și un strėin dă busta în cabi-net. Strėinul făcu ducelui impresia, că ar fi nebun și fără să se emoționeze, îl în-trebă scurt:

— Cine ești?
— Eu sunt Apollyon, răspunse strė-inul.

— Și ce vrėi?
— Sunt trimis să te ucid.
— Hm! Ai ordin să mă uciți tocmai acuma?

— Dina și óra nu sunt hotăríte, tre-bue să execut însă ordinul cât mai curind.
— Veđi, astăđi nu sunt tocmai dis-pus de așa-ceva. Am să scriu nisce scri-sori. Să vii mâne!

Și ducele urmă a lucra mai departe, er nebunul eși și îi luat numai decăt în primire de cătră poliție.

Episóde dramatice din răboi. Se raporteză și dintr'o parte și dintr'alta că-teva episóde dramatice din luptele din urmă de la Liaoyang. Cazacul Odancenko însărcinat să duca un ordin, avú umėrul sdrobit de un șrapnel. Cu tóte aces-tea îndată după ce fu pansat, neascultă-tor de îndemnurile înfirmerilor, cari voiau să-l opréscă, încălécă erăși și plecă hotăr-rit mai bine să móră de cât să nu inde-plinéscă misiunea ce i-s'a încredințat.

Doú surori de caritate, în lipsă de paturii de transportat, se siliră să ducă ele însăși pe umėr pe un soldat greu rănit.

O țandără de șrapnel căđu asupra-le omorí pe rănit și răni la mână pe una din surori; ele totuși nu părăsiră cadavrul și-l duseră până la grópa comună, unde preotul cetea rugăciunile cele din urmă unui număr de 50 de soldați uciți.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.
Redactor responsabil Traian H. Pop.

Dr. med. univ.

Franz Stiehler

fost medic la spital.

Specialist pentru bóle interne, de copii și sexuale. — Dă consultațiuni dela 11—1 ore a. m. — *Strada Mihail Weiss Nr. 9.*

Dela „Tipografia A. Mureșianu“ din Brașov, se pot procura următoarele cărți:
(La cărțile aici înșirate este a se mai adăuga se lângă portul postal arătat, încă 25 bani pentru recomandație.)

Scrieri școlare.

Recompensele și pedepsele în școala populară, studiu pedagogic de *d. Daru*, cu un adaus, 64 pag. format mare. prețul 60 bani, se poate procura dela Tipografia A. Mureșianu, precum și dela autor și din librării.

Cântul în școala populară de *Idem*

Pop., învățător în Năsăud. Teoriă, praxă și cântări. Este o serie întocmită pentru cei ce propun cântările. Prețul 60 b. (cu posta 65 b.)

Manual catehetic pentru primii ani școlastici, ca îndreptar pentru cateheți, învățători și părinți, prelucrat de *Basilin Rafn*, profesor la seminarul din Blășiu. Prețul 80 b. (cu posta 90 b.)

Gramatica limbii române, pentru școlile inferioare, prelucrată după sistemul fonetismului modern, de *Ioan Popiu*. Partea I. Etimologia. *Edițiunea II.* Prețul 50 bani.

Îndreptar teoretic și practic pentru învățământul intuitiv în tolosul elevilor pre-

garandiali, a învățătorilor și a altor omeni pe școlă de *V. Gr. Borgovan* prof. de pedagogie. Edițiunea III. Prețul 2 cor. 40 bani (+ 10 b. p.)

Oral general pentru școala română cu 6 clase și cu un singur învățător de *Georgia Măygar*. Prețul 80 b. (+ 10 b. p.)

Scriptologia, séu modul de a învăța cetitul scriind. Îndreptariu pentru învățători la tracarea Aboedarului de *Basilin Tetri* prof. preparandial peos. Prețul cor. 2 (+ 10 b. p.)

Antropomorfisme și Antiantropomorfisme în limba română de *Nicolae Sulică*. În limba noastră scrierile de felul acesta sunt rare și scrierea acesta a d-lui profesor la gimn-

siul român din loc Nic. Sulică se distinge nu numai prin conținutul său bogat și sistematic, prelucrat după stricta metodă științifică, ci și prin limbajul său scris la înțelesul tuturor. Autorul e cunoscut și din scrierile sale folklorice filologice de până acuma. Prețul 80 bani (+ 5 bani porto.)

Abonamente la „Gazeta Transilvaniei“
se pot face ori și când pe timp mai îndelungat séu lunare.

Cursul la bursa din Viena.

Din 19 Septembrie n. 1904.

Renta ung. de aur 4%	118.75
Renta de corone ung. 4%	97.25
Impr. căil. fer. ung. în aur 3 1/2%	83.75
Impr. căil. fer. ung. în argint 4%	97.25
Bonuri rurale croate-slavone	98.25
Impr. ung. ca premii	206.75
Losuri pentru reg. Tisei și Seghedin	161.50
Renta de hârtie austr.	99.40
Renta de argint austr.	99.35
Renta de aur austr.	119.35
Renta de corone austr. 4%	99.40
Bonuri rurale ungare 3 1/2%	90.90
Losuri din 1860.	54.40
Acții de-ale Băncii austro-ungară	16.14
Acții de-ale Băncii ung. de credit	786.—
Acții de-ale Băncii austr. de credit	658.50
Napoleonori	19.03
Mărci imperiale germane	117.35
London vista	239.60
Paris vista	95.—
Note italiene	94.95

Cursul pietei Brașov.

Din 19 Septembrie n. 1904

Bancnote rom. Camp. 18.96	Vend.	19.02
Argint român.	18.82	18.90
Napoleonori.	19.02	19.10
Galbeni	11.20	11.30
Ruble Ruseses	2.52	2.54
Mărci germane	117.20	117.40
Lire turceses	21.50	21.60
Seris. fonc. Albina 5 1/2%	101.—	102.—

Pentru SESONUL de Tómnă și de Iarnă!

In atențiunea Onor. părinți cari au copii de școlă.

Novitate. MAGAZIN DE HAINE Novitate.
pentru bărbați și băeți.

Subscrisul are onóre a aduce la cunoștința Onor. public, că mi-am mărit magazinul meu cu bună reputație, de confecțiuni pentru dame

cu un magazin de haine bărbătesci, de băeți și copii,

corěspundător cerințelor moderne, pe care l'am instalat în Piața Șirul inului în palatul lui Czell.

Prețurile cele mai ieftine.

Pui la dispoziția On. public esecutarea cea mai bună și efectuarea cea mai solidă.

Principiul meu este, cu câștig puțin să fac vânzare mare.

Rugându-mă de o cercetare numărósă, rămân

Cu totă stima

GOLDMAN N. P.

magazin de haine bărbătesci, de băeți și copii (palatul Czell)

Pentru Sesonul de Tómnă și de Iarnă!

Ocasiune rară pentru cumpărături!

Stofe pentru rochii de dame, indigene și din streinătate, Mătăsării, Pânzării, Covóre, Perdele, Paletots de Dame se vinde cu **Prețuri forte scădute**

la **MAGAZINUL de MODE**, sub firma **M. & L. LÁSZLÓ Succesorii Brașov.**

Vindare totală cu prețuri scădute.

Ocasiune rară pentru cumpărături!

Săpun SCHICHT.

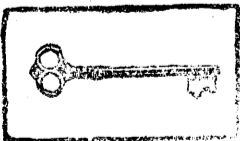
MARCA:

Cerbu séu Cheia

Săpunul cel mai bun și cu spor

și prin urmare și

cel mai ieftin.



Nu conține ingrediente străine vătămătoare.

Se capătă pretutinden!

La cumpărare se se observe, ca pe fie care bucată de săpun să fie numele „Schicht“ și una din mărcile sus indicate.

18—00.(725)

ABONAMENTE

LA

„Gazeta Transilvaniei.“

Prețul abonamentului este:

Pentru Austro-Ungaria:		Pentru România și străinătate:	
Pe trei luni . . .	6 cor.	Pe trei luni . . .	10 fr.
Pe șese luni . . .	12 „	Pe șese luni . . .	20 „
Pe un an	24 „	Pe un an	40 „

Abonamente la numerele cu data de Duminecă:

Pentru Austro-Ungaria:		Pentru România și străinătate:	
Pe an	4 cor.	Pe an	8 fr.
Pe șese luni . . .	2 „	Pe șese luni . . .	4 „
Pe trei luni . . .	1 „	Pe trei luni . . .	2 „

Abonamentele se fac mai ușor și mai repede prin mandate postale.

Domnii cari se vor abona din nou, să binevoescă a scrie adresa lămurit și a arăta și posta ultimă.

Administrațiunea

„GAZETEI TRANSILVANIEI.“

ANUNCIURI

inscrierilor și recl.

sunt a se adresa subscrierilor administratiunii. In cazul pu-

stării unui anunctu noi mai de odată se face coldământ, care creșca cu oști publicarea se face mai de multe ori.

Admi istr. Gazetei Trans.